

En eventuell revidering av den nu gällande japanska konstitutionen diskuteras vitt och brett, både i Japan och i andra länder. Framför allt gäller det artikel 9, som i princip förbjuder Japan att inneha väpnade styrkor.

En konstitution som inte diskuteras lika ofta är Japans första, som antogs, eller rättare sagt proklamerades år 604. Den sägs ha skrivits av regenten Shôtoku Taishi (574-622), men det är mera sannolikt att den skrevs på hans initiativ. Shôtoku Taishi har sagts vara initiativtagaren till mycket av det goda i Japan, bland annat sushi och han var onekligen en viktig person i den japanska historien. Förutom konstitutionen med sina 17 artiklar tog han också initiativ till ett hierarkiskt system med 12 olika grader i den japanska kejsrerliga byråkratin. Graderna markerades med olika färger på de huvudbonader som de högre funktionärerna skulle bära. Shôtoku Taishi var den som såg till att en rättsordning enligt rådande kinesisk modell fick ordentligt fotfäste i Japan. Han gav sitt stöd till såväl konfucianismen som till buddhismen och även om en del av hans gärningar kan vara efterkonstruktioner var det under hans tid som en japansk stat fick tydliga konturer.

De sjutton artiklarna i den första konstitutionen bör nog snarare ses som ett slags moralfilosofiska påbud än som juridiskt hållbara lagparagrafer, men för att vara drygt fjortonhundra år gamla känns de fortfarande ganska aktuella. Inte minst mot bakgrund av vad som just nu pågår i spåren av det amerikanska presidentvalet. Flera av artiklarna känns riktigt aktuella. Här följer de i komprimerad form (och i mycket fri översättning):

§1

Harmoni skall värderas högt och ansvarslös opposition undvikas. Alla människor har egenheter och få personer är verkligt vidsynta. Därför finns det de som inte åtlyder sina härskare och grälar med sina grannbyar. Men när de som styr är harmoniska och de som styrs är vänliga då kan man diskutera saker på ett konstruktivt sätt.

§2

De tre skatterna skall respekteras, det vill säga Buddha, den buddhistiska lagen och det buddhistiska prästerskapet. Få människor är onda i sig. De flesta kan lära sig den rätta vägen.

§3

När kejsrerliga påbud proklamerats, följ dem. Härskaren är som himlen och hans undersåtar som jorden. När himmel och jord har intagit sina platser och de fyra årstiderna får ha sin gång då skapas en naturens ordning. Om jorden försöker ta himlens plats kommer allt att gå fel.

§4

Ministrar och högre funktionärer måste prioritera sitt eget uppträdande. Ty om de själva inte uppträder korrekt kommer undersåtarna inte att följa deras instruktioner. Då uppstår lagbrott. Om rangordningen följs inom byråkratin kommer regerandet att fungera.

§5

Klagomål och stämningar som lämnas in måste bedömas på deras egna meriter. Om den som får ansvaret för att ta hand om klagomålen börjar se mutor som främsta motivet för sitt

agerande kommer de rikas klagomål att bli som stenar som slängs i vattnet, de möter inget motstånd, medan de fattigas blir som vatten som slängs på en sten, de får ingen effekt. Den fattige kommer då inte att förstå vart han skall vända sig och kommer inte att uppträda som han skall.

§6

Straffa de onda och belöna de goda. Detta har varit en utmärkt princip sedan äldre tider. Dölj därför inte de godas kvaliteter och underlåt inte att straffa felaktigheter. Smicker och lurendrejerier är effektiva vapen för dem som vill störta regeringen och korrumpera befolkningen. Onda människor är varken lojala mot regenten eller mot folket. Allt de gör är att ställa till oreda.

§7

Var och en har sina uppgifter. Låt inte ansvarsuppgifterna beblandas. Se till att hitta den som lämpar sig bäst för en uppgift. De kloka härskarna i äldre tider såg till att det var den som bäst lämpade sig för en position som fick den, snarare än att denna person endast gavs den uppgift han helst skulle vilja ha.

§8

Ministrar och högre funktionärer skall närvara vid hovet från tidig morgon till sen kväll, eftersom det knappast räcker med en dag för att lösa alla uppgifter. Om man kommer sent kan akuta ärenden inte skötas. Går man tidigt kan arbetet inte avslutas.

§9

Förtroende är grunden till att allt skall bli rätt. Om regenten och de som regeras litar på varandra kan man uppnå vad som helst. Om de inte litar på varandra slutar allt i ett enda misslyckande.

§10

Låt oss kontrollera våra egna känslor och inte bli förbittrande om andra inte håller med. Ty alla människor har hjärtan och varje hjärta har sina benägenheter. Vad andra tycker är fel kan vara något man själv tycker är rätt. Vi är inte ofelbara vise män, men vi är inte heller hopplösa dårar. Vi är alla vanliga människor som är visa ibland och litet dåraktiga andra gånger. Även om vi tycker att vi har rätt är det bättre att följa majoritetens åsikter.

§11

Lär känna förtjänster och otjänster och belöna och straffa efter deras verkliga värde. Det är däremot inte alltid så att en förtjänst måste belönas eller en tjänst bestraffas. Ni som är höga funktionärer i regeringen måste se till att grunderna för era beslut om belöningar och straff är tydliga och lätta att förstå.

§12

Låt inte den lokala aristokratin beskatta folket. Det kan inte finnas två herrar i ett land. Folket kan inte ha två ledare. Den som styr är den ende härskaren för hela riket och de tjänstemän han utnämner är hans undersåtar. Hur skall de kunna tillåtas att utfärda skattepålagor på eget initiativ?

§13

Alla som får förtroende att utföra plikter måste göra det på lika villkor. Arbetet kan ibland avbrytas på grund av sjukdom eller tjänsteresor, men så fort någon återvänder till sina uppgifter måste han se till att han tar reda på vad ärendena gäller och aldrig hindra ett arbete genom att skylla på okunskap.

§14

Var inte avundsjuk, ty om vi är avundsjuka på andra kommer de att bli avundsjuka på oss. Det finns inga gränser för vad avundsjukan kan ställa till med. Om andra är mera lämpade än vi blir vi avundsjuka. Men hur kan regeringen fungera om vi inte hittar dem som är bäst?

§15

En funktionär måste se till vad som är för det allmännas bästa och aldrig sätta sin egna intressen främst. Om någon styrs av privata skäl blir den personen oftast förbittrad och misslyckas med att agera i harmoni med andra. Förbittring är i slutändan detsamma som att störa ordningen och leder ofta till omstörtande verksamhet.

§16

Sätt människor i tvångsarbete under vissa årstider. Det är en urgammal och vis princip. På vintern när människor är sysslösa kan de användas, men inte på vår och höst när de är upptagna med jordbruk eller mullbärsodlingar. Annars kommer det att finnas varken mat eller kläder.

§17

Beslut om särskilt viktiga ärenden skall aldrig tas av bara en enda person. De måste diskuteras av flera, förutom när det gäller smärre och oväsentliga ärenden. När ärendena är viktiga måste diskussionen breddas.